

ZA IZBOLJŠANJE LISTA
potrebujemo Vaše dobre volje. Vsek, ki
meni priznate "Glas Naroda" ali ga
pričebite na naročnika. Vam bo hvalo-
šen, ker ste mu odpril pot k zares lepo-
mu zanimivemu čitvu. :: ::

TELEPHONE: Chelsea 3-1242

No. 273. — Stev. 273.

Entered as Second Class Matter September 21st, 1903 at the Post Office at New York, N. Y., under Act of Congress of March 3rd, 1879.

NEW YORK, FRIDAY, NOVEMBER 25, 1938 — PETEK, 25. NOVEMBRA, 1938

ADDRESS: 216 W. 18th ST., NEW YORK

Volume XLVI. — Letnik XLVI.

GLAS NARODA

List slovenskih delavcev v Ameriki.

CITATELJE OPOZARJAMO,
da pravodarsno obnove naročni-
no. S tem nam boste mnogo pri-
hranili pri opominih. — Ako še
niste naročnik, pošljite en do-
lar za dvomesecno poskušnjo.

FRANCOSKO-NEMŠKA NENAPADALNA POGODBA

ANGLIJA BO MORALA V VSAKEM SLUČAJU POMAGATI FRANCIJI Z VSO SVOJO OBOROŽENO SILO

Hitler se je odpovedal Alžaški in Lotarinški. — Nemško-francoska meja ob Reni bo stalno osta-
la. — Morebitne medsebojne spore boste poravnali s pogajanji. — Francija in Anglija bosta skle-
nilo vojaško zvezo.

PARIZ, Francija, 24. novembra. — Uradno je bilo naznanjeno, da ste Francija in Nemčija skončali pogajanja za pogodbo, po kateri se obe državi odpovedujete vojni.

Pogodba bo v nekaj dneh podpisana in objavljena.

Poročilo o sporazumu je dospelo v Pariz, ko je ministrski predsednik Edouard Daladier čakal na prihod angleškega ministrskega predsednika Neville Chamberlaina na konferenco, ki bo imela za posledico pravo vojaško zvezo med Francijo in Anglijo.

Iz francoskega uradnega vira prihaja samo kratko poročilo, da so bila pogajanja med Francijo in Nemčijo uspešno končana.

Ta sporazum bo vseboval dve poglaviti točki:

1. Uradno priznanje obeh držav sedanje francosko-nemške meje, vsled česar se Nemčija odpo-
ve vsaki zahtevi po Alžaški in Lotarinški.

Sporazum je bil dosežen, ko sta se pozdravila Adolf Hitler in francoski novi poslanik Robert Coulondre in to sta potrdila v svojih pozdravnih govorih.

Navzlic sporazumu med Francijo in Nemčijo pa bo razgovor med Daladierom in vnanjem ministrom lordom Halifaxom dovedel Francijo in Anglijo še do tesnejših odnošajev.

Dobro poučeni krogi zatrjujejo, da boste Anglija in Francija ojačali in združili armade, vojno mornarico in zračno silo. Da bo sklenjena ta vojaška zveza, bo predelan vojaški sporazum, katerega ste podpisali obe državi 29. aprila v Londonu.

Po novi vojaški zvezi bo Anglija obvezana ob vsakem napadu priti Franciji brezpogojno na pomoč s celo svojo vojaško silo.

In poglaviti cilj razgovorov med angleškimi in francoskimi državniki je tesna medsebojna vojaška zveza.

Druge važne zadeve te konference bodo: španska državljanska vojna, pomoč v Nemčiji preganjanju Židom in položaj na Dalnjem iztoku.

Viri, ki so blizu angleški vladi, pravijo, da bo Francija morala premeniti, ali pa celo opustiti svojo vojaško zvezo z Rusijo, ker bo Anglija jamčila za njeno varnost.

Druge pogodbe Francije z drugimi državami predstavljajo le majhno oviro. Anglija ravno tako jamči nove meje Čehoslovaške kot Francija. Francosko-čehoslovaška vojaška zveza je prišla ob vsako veljavo po monakovskem sporazumu. In Franciji javno priznavajo, da je tudi pogodba med Francijo in Poljsko za medsebojno vojaško pomoč brez vsake veljave.

Daladier pa bo na konferenci zahteval, da Anglija vežba močno vojsko, da more ž njo Franciji pomagati na kontinentu, toda Chamberlain je že reklo, da za obrambo Francije zadostujete angleška vojna mornarica in zračna sila.

Pogodba med Francijo in Nemčijo bo podpisana prihodnji teden v Parizu in jo bo za Nemčijo podpisal Joachim von Ribbentrop.

Kolonijalni minister Georges Mandel je ostro nasprotoval vnanjem ministru Bonnetu, da je po-

Hitler naložil Židom silen davek

LAŠKI LISTI NAPADAJO ROOSEVELTA

Rimski list mu očita, da skuša zavladati Centralni in Južni Ameriki. Tudi demokracije so proti Židom.

RIM, Italija, 22. nov. — Skoro vse italijansko časopisje je vprizorilo danes ostre napade na ameriškega predsednika F. D. Roosevelt. Pri tem sta se posebno "odlikovala" lista "Giornale d'Italia" in "La Tribune", ki sta skušala v svojih uvodnih dokazati, da bogate demokratične države istotako zaničujejo Žide kot jih zaničujejo Nemčija in Italija; da nameravajo Združene države zavladati Centralni in Južni Ameriki, tako v duhovnem kot v gospodarskem pogledu.

— Monroeva doktrina je samo pretveza, — pravi "La Tribuna". — Res je, da je vedel predsednik Roosevelt kampanjo proti Italiji in Nemčiji. Splošno znano dejstvo je, da je Roosevelt židovskega pokolenja. Potem takem nič čudnega, če je nastopil proti Nemčiji in se je zavzel za Žide. Toda Nemci so naši prijatelji in ž njimi bomo držali do konca. Amerika se zgraja nad Nemčijo, ker podi Žide iz države. Toda Amerika, ki je sorazmerno redko naseljena, jutri noče odpreti svojih mej.

— Usoda Mooneyevega tovarisa Billingsa, ki je zaprt zaradi istega zločina, je znatno težja, ker je bil Billings že prej kaznovan.

BARUCH IN BORAH

WASHINGTON, D. C., 22. nov. — Tukaj sta dalj časa konferirala znani newyorški finančni Bernard Baruch in senator Borah iz Idaho. O čem sta razpravljala, ni znano.

BATA POMOTOMA ARETI- RAN

BERLIN, Nemčija, 21. nov. — Jan Bata, lastnik velike tovarne za čevlje na Čehoslovaškem je bil pred nekaj dnevi pomotoma aretiran v Ljutomerical, katero mesto je po razdelitvi Čehoslovaške pripadol Nemčiji. Bata je bil na poti na Holandsko. Tako pa je izpuščen.

Nemška finančna straža ga je prijela na podlagi neke stare nemške postave, straža pa ni vedela, da je bila ta postava že zopet odpravljena. Bata se sedaj nahaja na Holandskem.

SLOVENSKI DNEVNIK V
NAROCITE SE NA "GLAS
NARODA" NAJSTARJEJS
AMERIKE

vabil von Ribbentropa v Pariz, češ, da zanj prihod v Francijo ni varen in tudi ne zaželjiv. Bonnet pa je vso odgovornost za von Ribbentropovo varnost prevzel na sebe.

USODA TOMA MOONEYA

Novoizvoljeni govor na države Californije bo odločil usodo delavskega voditelja Mooneya. Billings nima dosti upanja.

SAN FRANCISCO, Cal., 23. nov. — Ko bo Culbert L. Olson, novoizvoljeni govor na države Californije, začel dne 3. januarja uradovati, ga bodo obsuli s prošnjami in nasveti. Vsa ameriška javnost napeto pričakuje, kaj bo novi govor ukrenil, ko mu bo vročena proračna za oproščenje Toma Mooneya, znanega delavskega voditelja, ki je že nad dvajset let v ježi zaradi zločina, ki ga po splošnem mnenju ni storil. Odvetniki so prosili v zadnjih dvajsetih letih že pet kalifornijskih govorjev, naj Mooneya oproste. Toda prošnje niso bile usfisane.

Zdaj bo poskusil odvetnik George T. Davis svojo srečo. Olson je namreč tekom svoje kampanje obljubil, da bo Mooneya oprostil. Zagovorništvo bo vnovič predložilo dokaze o Mooneyevi nedolžnosti. Upati je, da bo novi govor vpoštival vse okolščine ter izpolnil svojo obljubo.

Usoda Mooneyevega tovarisa Billingsa, ki je zaprt zaradi istega zločina, je znatno težja, ker je bil Billings že prej kaznovan.

PRIPRAVE ZA GRYNSPANOV PROCES

PARIZ, Francija, 23. nov. — Sloviti francoski odvetnik Vincente de Moro-Giafferi bo te dni zaslil 17letnega Herschela Grynszpana, ki je ustrelil nemškega konzularnega uradnika vom Ratha ter s tem povzročil še hujše preganjanje Židov v Nemčiji. Moro-Giafferi bo zagovarjal tudi Grynszpanovega strica in teto, ki sta bila obenem že njim aretirana. Zaenkrat se še ne ve, če bo obravnavna proti morilev javna ali tajna.

KRALJ KAROL PRI HIT- LERJU

BERLIN, Nemčija, 24. nov. — Romunski kralj Karol je dosegel v Freiburg v Breisgauu, kjer bo šel na lov kot gost princa Frederika Hohenzollernskega.

Po sedanjih načrtih bo šel Karol v Berchtesgaden, kjer ga bo sprejel kancler Hitler. Pozneje se bo Karol zopet vrnil v Freiburg, od koder se bo odpeljal naravnost v Bukarešto.

NEMČIJI JE ODPRTA POT V BAGDAD

Nemčija bo skozi Čehoslovaško zgradila cesto. Madžarska izgana Čehi iz svojega ozemlja.

BERLIN, Nemčija, 24. nov. — Nemške predvojne sanje o trgovski poti iz Berlina do Bagdada se bodo najbrže vrednile, ko bo Nemčija skozi Čehoslovaško zgradila cesto, ki bo povečala cesto, ki bo vodila skozi balkanske države do Črnega morja.

Poleg ceste bo Nemčija tudi gradila prekope, ki bodo vezali Labo, Odro in Donavo.

Nezvezni opozavalec viđajo v tem vključitev Čehov v nemški gospodarski sistem, toda Nemci hočejo s tem tudi preprečiti razdelitev karpatijske Ukrajine med Poljsko in Maďarsko.

S tem, da je imel nemški gospodarski minister Walter Funk v svojih mislih cesto in prekope skozi Čehoslovaško, je na svojem potovanju po balkanskih državah vladam obljubil, da bo Nemčija zgradila avtomobilске ceste v balkanske države in mogoče celo do Turčije.

Kako daleč se bodo te nemške sanje vrednile, je treba še počakati, toda ceste in prekope bodo zgrajeni skozi Čehoslovaško in s tem bo prišla Čehoslovaška v popolno nemško okrožje. Po teh prometnih potih pa bodo tudi prevažani industrijski izdelki iz Švajcarije in Avstrije.

Medtem pa se med Nemčijo in Čehoslovaško nadaljujejo pogajanja za odstop nadaljnji čeških in slovaških krajev Nemčiji. Tekom teh pogajanj je prišlo do sporazuma, da bodo Nemci v četrtek zasedli vzdno mesto Theben na slovaški strani Donave. V ta namen so Nemci že zgradili pontonski most čez Donavo. Nemčija bo Theben močno utrdila in bo pri tem mestu prihajal prekop od Odre do Donave.

Trdnjave v Thebenu se bodo nahajale 700 čevljev nad morjem, toda na 1700 čevljev visokih hrrib na mestu, kjer se nahaja starinski grad, bodo zgrajene še mnogo močnejše utrdbe. Delo se bo v kratkem pričelo.

Navzlie temu, da je Nemčija po zavzetju sudetske pokrajine izgnala že mnogo Čehov, vendar nemški časopisje ostro napada Madžarsko, ki hoče izgnati Čehe in Slovake iz ozemlja, ki ga je dobila od Čehoslovaške.

Po sedanjih načrtih bo šel Karol v Berchtesgaden, kjer ga bo sprejel kancler Hitler. Pozneje se bo Karol zopet vrnil v Freiburg, od koder se bo odpeljal naravnost v Bukarešto.

BUDIMPEŠTA, Madžarska, 24. nov. — Madarsko-čehoslovaska komisija razpravlja o dene. V nobeni trgovini ni bitem, da bi bili iz ozemlja, ki ga lo mogoče dobiti jabolki ali oje Madžarska dobila od Čehoslovaške. Vlada je odredila, da je slovaška preseljeni Čehi in treba vse sadje prihraniti za Slovaki na Slovaško. Na tem Božič. Trgovca, ki bi prodal ozemlju se nahaja okoli 30,000 kaj sadja pred 10. novembrom Čehov in Slovakov, ki so se kot bi zadela huda kazenska.

NA PREMOŽENJE NAD \$2000 BO DVAJSET ODSTOTKOV DAVKA

BERLIN, Nemčija, 24. novembra. — Nemška vlada je odredila, da morajo Židje od svojega premoženja nad \$2000 plačati 10 odstotkov, da bodo plačali \$400,000,000 kazni, ki jim je bila naložena za umor tretjega nemškega poslaniškega tajnika v Parizu Ernesta vom Ratha.

Hitlerjeva odredba določa, da mora biti ta davek plačan v štirih obrokih. Tako po na-
znanilu te odredbe je bila pro-
paganda v polnem teku in je

znameniti Čehoslovački iz svojega ozemlja, ki ga je dobila od Čehoslovaške.

Vsled tega je Slovaška skle-
nila, da zapleni premoženje

vsem Madžarom, ki se nahaja-
jo v njemem ozemlju. To pre-
moženje bo Slovaška porabila
za podporo onim Čehoslovakom
ki jih bo Madžarska izgnala.

Ta davek bodo morali plačati vši Židje, ki so nemški državljanji in oni, ki žive v Nemčiji, pa nimajo nikakega državljanstva. Tuji Židje so iz-
vezeti tega daveka.

Odredba določa:
"Nemški Židje bodo prispe-
vali eno miljardo mark — 400

milionov doljarjev — in ravno tako Židje brez državljanstva v obliki davka na njihovo pre-
moženje.

Tuji Židje so oproščeni tega davka.

Davek ni naložen, ako celo premoženje, odstevši dolg, ne presega 5000 mark (\$2000).

Ta davek bo moral biti plačan v štirih obrokih in sicer
15. decembra, 15. februarja, 15. maja in 15. avgusta.

Zavarovalnino za škodo, ki je bila Židom povzročena na njihovem premoženju tekom pogromov, ki so se pričeli 10. novembra, morajo zavarovalne družbe plačati vladni.

Ta odškodnina bo sprejeta kot delno plačilo za naloženi davek. Ako pa zavarovalnina znaša več kot skupna kazenska

\$400,000,000, bo vlada obdržala ves denar.

Glasilo Hitlerjeve nacijske elitne garde "Das Schwarze Korps" pravi, da bodo Židje iztrebljeni "z ognjem in mečem." List pravi dalje, da se morejo Židje, da ne bodo uničeni, rešiti samo s tem, da si postavijo kako državo izven Nemčije.

Glede naseljitev Židov v bivši nemški koloniji Tanganyiki pravi isti list:

"Židje ne smejo biti naseljeni samo v naših kolonijah, ker to za nje ne bo dobro, kajti nekoga dne bodo od tam ravno tako izgnani, kot iz Nemčije."

"GLAS NARODA"

(VOICE OF THE PEOPLE)

Owned and Published by
SLOVENIC PUBLISHING COMPANY
(A Corporation)Frank Sakač, President
Place of business of the corporation and address of above officers:
216 WEST 18th STREET
NEW YORK, N. Y.**45th Year**

ISSUED EVERY DAY EXCEPT SUNDAYS AND HOLIDAYS

Advertisement on Agreement

Za celo leto velja list na Ameriko	Za New York za celo leto . . .	\$7.00
in Kanado	Za pol leta	\$3.75
Za pol leta	Za inozemstvo na celo leto	\$7.00
Za četr leta	Za pol leta	\$3.50

Subscription Yearly \$6.—

"GLAS NARODA" IZHAJA VSEKI DAN IZVZEMŠI NEDELJ IN PRAZNIKOV

"GLAS NARODA", 216 WEST 18th STREET, NEW YORK, N. Y.
TELEPHONE: UHelen 3-1212

DOPISI brez podpisa in osebnosti se ne priobčujejo. Declar za naročnino naj se blagovati po Money Order. Pri spremembah kraja naročnikov, prosimo, da se nas tudi prejšnje hivališe naznani, da bitrejo najde na naslovniku.

POSLABŠEN POLOŽAJ RUSIJE V VZHODNI AZII

O odnosajih med Rusijo in Japonsko piše v luči novih dogodkov na Dalnjem vzhodu "Neue Zuericher Zeitung" v svojem uvodniku med drugim:

"V Moski so si menda na jasnom, da je po zmagi pri Čangkumengu (Zaoernajji) nastopilo samo prehodno omiljenje napetosti med sovjeti in Japonsko in da nikakor ni mogoče govoriti o zagotovitvi miru za več let.

Japonski uspehi na Kitajskem v poslednjih tednih utegnjejo kaj kmalu iz temeljev spremeniti vojaški položaj Rusije na Dalnjem vzhodu in morda imeti za posledico celo resno ogrožanje ruskega državnega organizma.

Že pred štirimi tedni je bilo jasno, da se utegne premoč, ki je bila tedaj nedvomno še na ruski strani, spremeniti v nasprotje, ako bi se Japonski posrečilo pravčasno likvidirati kitajsko avanturo.

V Moski pa očividno s tako naglo likvidacijo niso računali. Boje okoli Čangkufenga so Rusi prekinili v pričakovanju, da bo utrjevalna strategija Kitajske še dolgo uspešna in da bodo tako izgledi Rusije na zmago vedno bolj gotovi.

Padece Kantona in Hankova pa je te račune prekrižal.

Japonska sicer ne more še takoj izsiliti miru na Kitajskem in Čangkajšek proglaša, da ne bo kapituliral. Toda kitajska moč za novo ofenzivo je očitno za daljšo dobo okrnjena.

Že zelo blizu je možnost, da Japonska utrdi na Kitajskem svoje obrambne postojanke in vrže nato velik del svoje vojske na madžarsko bojišče proti Rusiji.

Imenovanje Arite, ki je podpisal protikomunistični pakta, za zunanjega ministra mora v Moski samovo povečati bojazeno, da je Japonska po svojih najnovnejših zmaga odločena nastopi proti sovetom.

Ako bi se še izkazalo, da hoče Tokio delati z roko v roki z Berlinom in da bo Nemčija ob japonskem izpadu na madžarski meji postavila obenem ukrajinsko vprašanje, bi se Rusija znašla pred nevarnostjo vojne na dveh bojiščih, kateri se je z boji na Kitajskem skušala za daljšo dobo izogniti."

Nametu greinke soli je kupil svojemu tovarisu strupa.

"GLAS NARODA" pošiljamo v staro domovino. Kdor ga hoče naročiti za svoje sorodnike ali prijatelje, to lahko storí — Naročnina za staro kraj stane \$7. — V Italijo lista ne posiljamo.

29-letni krojaški delavec Josip Josipovič v Skoplju, je posril svojega tovarisa Petra Janeviča, naj mu prinese iz lekarne karlovarske soli, da si bo očistil želodec. Janevič je res kmalu nato prinesel vrečico z helo snovjo, ki jo je Josipovič zavžil. Kmalu nato se je začel izdihnil. Pri obdukciji so ugotovili, da mu je tovaris prinesel iz lekarne strup, seveda ne namenoma, temveč po nesporazumu z lekarjem.

Pozor rojaki!
Kadar nameravate potovati v stari kraj; Kadar hočete poslati denar v stari kraj;

se zaupno obrnite na nas, in postreženi boste točno in pošteno. Dolgoletna skušnja Vam to jamči.

Pišite po brezplačna navodila in pojasmila na

SLOVENIC PUBLISHING CO.
POTNIŠKO ODDELEK "GLASA NARODA":
216 WEST 18th STREET

New York, N. Y.

Pod vaško lipo.

Piše kakor misli FRANK KERZE

Kdo je izgubil?

Končana je bitka, bojno pole je pospravljen. Papirnat topovi — to je svetovno časopisje — je prenehalo z bombardiranjem, ozračje se je razčistilo. Zopet smo mirni in zato tudi zmožni, da vprašamo: kdo je dobil, kdo zmagal? In glavno: kdo je izgubil. Mlešim pri tem v prvi vrsti na Češko, z njeno vred pa tudi na ostale države, predvsem seveda slovenska.

Vsaka bitka ima svoj vzrok, ki je seveda poglavje prve važnosti. Zakaj če ni vzroka, ne more biti tudi boja. Toda priiskanju vzrokov mora biti človek devolj velik, da je prepričan, to se pravi: da prizna resno, četudi je večkrat britka. Torej: za kaj se je šlo v Češki? Zastran Nemcev. Mala, petnajstmilijonska država je dobila nad tri in pol milijona Nemcev in je mislila, da jih bo obvladovala. To je bil seveda pogrešek prve vrste. Kdor hoče namreč poznati češke Nemce, mora pred vsem vedeti zgodovino nekdajne Avstro-Ogrske. Zakaj to je bila tista država, katera je povzročila vse to vprašanje in v njem seveda tudi boje.

Avstro-Ogrska je pred vsem skrbela za to, da je svoje ljubljence-Nemce podpirala gospodarsko in povsod. Podčrtavam: gospodarsko, zakaj koder ni kruha, tam ni tudi ljudi. Kraji, koder žive češki Nemci, so po večini revni in gorati. Toda Avstrija jim je nadomestila revno naravo z umetnim bogastvom: industrijo. Da je Češka izgubila z malim deležem zemlje nad štirideset odstotkov vse industrije, pove vse.

Kakor na Češkem, je bilo tudi na Moravskem, na Koroškem, Štajerskem in povsod, koder so bili slovanski narodi v večnih bojih, so bili največ — potujenci Slovani. Kdor se spominja na duajski državni zbor, tisti bo vedel, da ni bilo večjih, bolj za griznenih in bolj nepoštenih nasprotnikov Slovenstva, kakor so bili češki Nemci na severu, na jugu pa koroški in Štajerski — vse skupaj samo ponemčen material.

Bili so močni in nestrenni, ker so imeli dober kruh. Kdor je lačen, tisti išče kruha, ne pa boja. In verjemite mi, da Nemci v obmejnih krajih niso bili nikdar lacni.

Tak material so torej dobili Čehi v svojo mlado državo.

Kdor ga je poznal, je moral vedeti, da iz tega ne bo nikdar mira. Kdor pozna nemško nadostost, tisti tudi ve, da ni mogeče z njimi govoriti o kakem skupajem delu, še manj o prijateljstvu.

In zato se je zgodilo, kar se je moralog zgoditi: Nemci so prisili pod Nemci, kamor spadajo. Ne pomaga nič klicati na pomoč zgodovino, zakaj resnica je in ostane ena: če je meni dana pravica, da izbiram, kam naj se pridružim, naj imam to pravico tudi drugi. Pri-

znamo, da je svet tako krivcen v tem oziru. Če ima država recimo tuje narode, bo človek navedel vsepolno razlogov, zakaj je tako, samo da jih obdrži. Vsak hoče zase pravico, za druge pa izgovor.

Ampak če gremo s stališča, da si žema vsak narod pravice dočakati svojo pravljnost, potem moramo reči, da češki Nemci spadajo k Nemčiji in nikam drugam ne. Trdit drugače ni točno, pošteno in pravčeno.

Sicer pa bodo povedano, da niso samo Čehi tisti, ki so izgubili, ampak pred vsem — češki Nemci sami. Kako pa? Takole: če bi bili pametni, bi bili lepo ostali, koder so bili. To je bila zanje pozornica, na kateri jih je videl in slišal ves svet. Danes so pa po lastni volji izginili in so seveda izgubili to privilegijano pravico za vse češe. Če danes ne ve' nikdo več zanje, kaj bo še nekaj let kasneje. Če se bodo hoteli še kdaj kjer glasiti, jih bomo že mi govorili, kjer in koder bo treba. Tako si bedak zmrzlj sam, ti tepeč, ker ne moreš udrihiti po drugih ne da bi bil tudi sam tepen.

Kaj je izgubila Francija, si svet danes še ne more predstavljati. Imela je do danes vero, upanje in ljubezen slovanskih narodov, a danes nimata nikoga več. Vera je padla, upanje je ugasnilo, ljubezen pa je obledela, da je ni nikjer več.

leg nemškega vprašanja na Češkem so bila še mnoga druga. Kakor vemo, je Poljska zahtevala in tudi dobila Tešin, četudi je tam velika češka večina. Nam Slovanom se je to posebej grdo zdelo, zakaj Čehi in Poljaki so vendar braťje. So bratje, ampak ne s tistimi Poljaki, ki vodijo današnjo Poljsko. Zakaj to so sami izkorisťevaleci naroda, ki podpirojajo in vzdržujejo sistem, da je danes Poljska kljub svojemu naravnemu bogastvu prav škandal na svetu. Ima dobro tretjino nepismenih ljudi in standard navadnega ljudstva je tak, da bi se afriški divjak vtrasil in se vrnil v svoj pravčez.

Poznati je treba zgodovino Avstrije — predvsem pa njen gospodarski in politični del. O gospodarskem sem povedal, kakšen je bil, političen bi pokazal najbolj s tem, da je bil skoraj slednji okrajin glavar v bivšem Kranjskem Nemču. Slovenske in slovanske reve so bile dobre za nižja mesta. Kdor je bil Slovan, ni izlepa prišel naprej, pa če je bil še tako dober. Le na redke čase se je dvignil kak Slovenec — a tajvečkrat zastran tega, ker je izdal svoj narod. Poturice so bile vselej dobro plačane v Avstriji.

Kakor znano, je imela ogranocna slovenska večina v nekdajnji Avstro-Ogrske vselej manjšino v parlamentu. Za to ni bilo dragega, kakor sam boji. Dragocene narodne sile so se izgubljale v takih malenkostih, kakor je bila ena sama slovenska šola kje v obmejni krajih. Spominjam se, kakšni boji so bili postavljani za uvedbo slovenskih vzorednih razredov v Celju.

In tisti, s katerimi so bili slovanski narodi v večnih bojih, so bili največ — potujenci Slovani. Če je izgubljeno v sedemdesetih milijonih naroda in vse to bo moralno peti in plesati, kadar bodo godili gori v Berlinu. Koroški, Štajerski ali sudetski glas bo tako slaboten, da ga ne bo slisalo več niti lastno uho, kaj še zunanji svet.

Vidite, tako še gredi trkni spridenjem treckem, kar so bili Nemci iz nekdajne Avstrije. Ker jih je vse negovalo, poslušalo in čutilo ž njimi, so šli v svoji igri tako daleč, kako tisti svetopisemski rek: kdor je nečem okoli heči, in hečem okoli pride. Kar je bila nekdajnjava velika sila in privlačnost, to je postal nujno potop. In takoj za Francijo pridejo na vrsto ti Nemci, Štajerski, koroški, evstrijški in sudetski, ki so izgubili. Ni jih več. Šli so za vedno, kakor lanski sneg.

Da je Anglija izgubila, o tem ni truba praviti posebej. Zakaj njeni izgubili datirajo, ko jih je Italija nagnala in premagale. Ni truba, da pride vselej do prave vojske, kadar govorimo o zmagah. Med Italijo in Anglijo res ni bilo tega, kar je namreč pravimo: vojska, toda zmagala je Italija in poražena je bila Anglija.

Zdaj jo je naščekala še Nemčija in če pride na Španskem do kakšne zveze in premirja, bo to vse navadnemu prizoru. Bilo je že pred prohibicijo, ko je bilo v Ameriki živiljenje res živiljenje. Pela piva je bila deset centov, po dvajsetih in srednjih dnevih pa bila zmaga in poraz.

Ce si imel groš v žepu, si se na kornarju najedel in napil. Dvanajst unč piva za pet centov, jed pa zastonj.

Puran je ponosna žival in ima trio živiljenje. Videl sem ga že, brez glave begati po dvorišču. In če bi mu bili glavovo nazaj prišili, stavim, da bi še živel.

Pred leti sem bil priča nekdajnemu prizoru. Bilo je že pred prohibicijo, ko je bilo v Ameriki živiljenje res živiljenje. Pela piva je bila deset centov, po dvajsetih in srednjih dnevih pa bila zmaga in poraz.

Ce si imel groš v žepu, si se na kornarju najedel in napil. Dvanajst unč piva za pet centov, jed pa zastonj.

Na Graham Ave in Stagg St. je imel primorski rojak Vogrič salon, kjer je bilo pred petdvajsetimi leti živiljenje new-yorskih Slovencev. Tudi slovenska društva so prirejala zabave v njegovih prostorih. Pred Zahvalnim dnem je imel pevsko društvo "Slavic" veselico. Na programu je bilo petje, ples in prosta zabava. In na programu oziroma v tesni kletki je bil tudi ponosen petnajst funtov težak puran, ki je najbrž slušal, kakšna usoda ga čaka. Namenjen je bil udeleženec, če garstevi bo izzreban.

Puran je krasna žival. Tri dni in tri noči je potrebljivo čakal. Dajali so mu jesti in pititi, pa se ni pritaknil niti jedni pijače. Ponosno je gledal in koval svoje naklepe, ki so tistega usodnega večera dozoreli v trdem sklep: — Nak, ži-vega me ne bodo dobili.

Zdi mi, da vidim še danes, po petindvajsetih letih, njegov oddolenč in osoren pogled. Opočnoči so pričeli žrebati za njegovo perje in kožo. Zadela je števila 36. Stevilka sest-in-tri-de-set! — se je zadrl predsednik. Puran je najbrž vedel, da mu bije zadnja ura. Pa se ni dal. Ponosno je pogledal po dvorani, zbral vso svojo voljo, se dvakrat, trikrat stresel, nato pa mrtev omahnil.

Bil je ponosen ptič, ki ni botel pričakati usode, katero so mu ljudje namenili.

Peter :: Zgaga

ZAHVALNI DAN

Včeraj je bil Zahvalni dan. Predsednik ga je proglašil v posebni proklamaciji. Tako stori vsako leto. V proklamaciji ni bilo rečeno, da mora biti na Zahvalni dan puran na mizi. Ameriški narod namreč ne trpi diktature.

Če bi predsednik zapovedal, da morajo vse družine jesti purana, bi ga ne. Zato ne, ker si Amerikanci ne dajo zapovedi, in zato ne, ker marsikateri družini manjka triinštredeset centov za funt puranjega mesa.

Starodavno pravilo je pa, da je treba Zahvalni dan praznovati s puranom. Baje so ga prvi priseljenici tako praznovali. Toda njim je bilo lažje kakor je nam. Prvi priseljenec je kar skozi okno ustrelil. Nitomeril ni, pa je padlo. Padel je bodisi puran ali Indijance.

Danes vsega toga ni več. Ni več sudetški Nemci, ne štajenski ali koroški. Vše to je izgubljeno v sedemdesetih milijonih naroda in vse to bo moralno peti in plesati, kadar bodo godili gori v Berlinu. Koroški, Štajerski ali sudetski glas bo

Vesele in žalostne vesti iz slovenskih naselbin

Božične pošiljatve

Svoje in prijatelje v domovini najbolj razveselite če jim pošljete denarno darilo.

Pošljite božična darila v obliki denarne nakaznice s posredovanjem potniškega oddelka "Glasa Naroda."

Denarne pošiljatve v Jugoslavijo izvršujejo mo točno in poceni.

Slovenic Publishing Co.

Travel Bureau

216 West 18th Street

New York, N. Y.

IZ ELY, MINNESOTE

Ker ravno pošiljam naročni- lepo je videti, ko jih človek no za Glas Naroda, Vam prila- pregleduje. Strelci ravno zju- gam tudi sveto 200 centov za traj gredo na lov in se vračajo Slovensko-Ameriški Kole- kasno zvečer, vsak z svojim dar za 1939. Narave berem list plenom. Potem se pogovarjajo "Glas Naroda", katerega sem kako so streljali; kako je ka- tudi dolgoletni naročnik. Tu- kaj Vam pošljem nekoliko novic iz Minnesote. Imeli smo v trikrat sem streljal nanjo, a je Minnesotji do sedaj zelo milo in ugodno vreme. Sedaj pred te- dnom je zapadla malo snega, a mraza posebnega ni še dose- daj. — Ampak, da Vam po- vem kako je strelci srn. Po- ka okoli kakor na Japonskem in veselih obrazov prihajajo domov in vsak pripelje kaj. Ravno dovolj je snega, da se dobro sledi. Nekateri pravijo, da bi ne bil sneg toliko trd, da bi ne hrustalo tako pod nogami. Lovcev je to sezono toliko na Ely, da jih že dolgo ni bilo. Prišli so od blizu in daleč in vse so nekam zadovoljni. Tu pri meni v Summer Resort jih je vse v vseh kabinah polno. Srne visijo kot v klavnici, kar

moja in nje spreghoda bo konec. Jaz se bom pa mastil z njenim steatom. Če bo teknilo, ga po- sljem Zgagi en kos. Če si Zga- ga dovolj zdrav za steake; no pač če te samo noge boli, ga boš vseeno lahko jedel z roka- mi.

Konečno vsem prijateljem in naročnikom tega lista po- zdrav. Morda v kratkem se še kaj oglasim.

Anton Perme.

Denarne pošiljatve

Denarna nakazila iz- vršujemo točno in zanesljivo po dnev- nem kurzu.

V Jugoslavijo:

Za \$ 2.55	Din. 100
\$ 5.00	Din. 200
\$ 7.20	Din. 300
\$11.65	Din. 500
\$23.00	Din. 1000
\$45.00	Din. 2000

V Italijo:

Za \$ 6.35	Lir. 100
\$ 12.25	Lir. 200
\$ 29.50	Lir. 500
\$ 57.00	Lir. 1000
\$112.50	Lir. 2000
\$167.50	Lir. 3000

KER SE CENE SEDAJ HITRO MENJAJO SO NAVEDENE CE- NE PODVRŽENE SPREMEMBI GORI ALI DOLI

Za izplačilo večjih zneskov kot zgoraj navedeno, bodisi v dinar- jih ali lirah, dovoljujemo še boljše pogoje.

Izplačila v ameriških dolarjih:

Za izplačilo	\$ 5.—morate poslati ..	\$ 5.75
	\$ 10.— " "	\$ 10.55
	\$ 15.— " "	\$ 16
	\$ 20.— " "	\$ 21
	\$ 40.— " "	\$ 41.25
	\$ 50.— " "	\$ 51.50

Prejemnik dobri v starem kraju izplačilo v dolarjih.

NUJNA NAKAZILA IZVRŠU- ŠJEMO PO CABLE LETTER ZA PRISTOVJINO \$1.—

SLOVENIC PUBLISHING COMPANY
(TRAVEL BUREAU)
216 W. 18th ST., NEW YORK

1898

1938

Sodobje 40 Let

Jugoslovanska Katoliška Jednota

Glavni stan in lastni dom:

Ely, Minnesota

\$5,677,744.00

je izplačala v vseh podporah svojim članom od časa njene ustanovitve.

Kadar se zavarujete, potrebujete dobro, varno, zanesljivo in točno zavarovalnico. Stiridesetletna preiskušnja vam je najboljša garancija. In če se dvomite, vprašajte dolgoletne člane, ki se počutijo najbolj svobodno in bratsko v najboljši bratski podporni organizaciji v Ameriki.

Skupna imovina:

\$2,260,028.00

PRVA KONVENCIJA C. I. O.

Z desne na levo so: John L. Lewis, prvi predsednik CIO., S. D. Scully, župan mest Pittsburgha, in Philip Murray, podpredsednik CIO.

Naročniki!

Pozite na ŠTEVILKE poleg naslova, ki pomenijo prva mesec, druga dan in tretja pa leta, kdaj vam naročnina poteka. Napisani:

11.20.38

TO POMENI, da vam je naročnina potekla 20. nov. 1938

Pošljite pravočasno, da nam prihranite nepotrebitno delo pošiljanja opominov.

GLAS NARODA, 216 W. 18 St., New York

PUCELJ V BOJU.

MILWAUŠKE NOVICE.

Councilman 10. warde v Clevelandu, Edward Pucel je pri eni mestne zbornice ostro napadel vodstvo N. Y. Central železnice radi malomarnosti uprave. Na tako nevarnem železniškem križišču na 40. cesti in Shore Boulevard so bile tudi treh mesecov ubite tri osebe, ker železnica nima tam nobenega stražnika niti kakovostnega signala. Pucel je to zadevo prinesel že lansko leto naprej, toda mestne oblasti in železniška uprava so jo tako dolgo zanemarjale, da je prišlo do treh smrtnih slučajev. In sedaj bodo čakali, da bodo še trije ubiti, predno se bo kaj naredilo.

VRNIL SE JE IZ MOR- NARICE.

Rudy Žagar iz Sharon, Pa., je po dolgih štirih letih dokončal službo v ameriški morariči in te dni se je vrnil v civilno življenje. Star je 23 let in pravi slovenski korenjak.

MATIJA POGORELC V BOLNIŠNICI.

Matija Pogorele, široko znani rojak, se nahaja že dalj časa v bolnišnici v Duluth, Minn. Želim mu čim hitrejšega okrevanja in priporočemo ga duhovskim znancem v obisk.

POZOR ROJAKI!

Domace dobre suhe (ali prekajene) pošiljam na vse kraje Zdr. države po poštнем povzetju (C. O. D.) po sledenih cenah:

ŽELODCE po 30c funt

KLOBASE ... 30 c funt

HAM (šunke) 28 c funt

BOTZ (Buts) 25 c funt

CALIS ..... 20 c funt

BACON ..... 28 c funt

KRAMER'S MEATS

5301 St. Clair Avenue

Cleveland, O.

V Buenos Aires, Argentina, je dne 19. oktobra vlak ubil rojaka Karla Trampuža. Star je bil 37 let in doma iz Konstanjevice na Kraju. V starem kraju zapušča starše, brata in tri sestre.

Dalje je umrl Frank Pečenko, star 40 let in rojen v Brežah pri Rihemberku na Primorskem. Zapušča ženo in dva majhna otroka.

SMRTNA KOSA

V Clevelandu je za pljučnico premirala na svojem domu znana Rose Svetina, roj. Glavič, starca 46 let. Ranjka je bila doma iz vasi Senožeče, fara Tuhič, pri Kamniku, kjer zapušča očeta in več sorodnikov. Tukaj je bivala 28 let.

Po šestmesečni bolezni je preminula v Clevelandu Anna Žagar, stara 53 let. Doma je bila iz Dobravlje pri Celju, od koder je prišla v Ameriko pred 25 leti.

V Moon Run, Pa., je umrl John Čuk, star 51 let. Doma je bil iz Blekove vasi pri Dolnjem Logatu.

Za ljubitelje leposlovja

CYKLANEM. Spisal Janko Kersnik.

(136 strani.) Kersnik je pisal v Jurčičevem duhu. Svoj slog je znal tako prilagoditi Jurčičevemu, da je po Jurčičevi smrti uspešno zavrnih njegove nekončane romane. "Cyklamen" je ena njegovih najboljših povestitv.

Cena \$1.00

MOLOH. Spisal Janko Kač.

(198 strani.) Pisatelj je segel v dobo, ko so začele graditi tovarne na Štajerskem in ko je vse vrelo v nje. Vrelo v nje in jih uničevalo. Strašno maščevanje razočarane matere.

Cena \$1.00

MED PADARJI IN ZDRAVNIKI.

Spisal Janko Kač. (117 strani.) Štajerski rojak Kač ni do svojega štiridesetega leta stopil v javnost. Nato je začel pisati krajše črtice, ki jih vsebuje ta zbirka, nato je pa zaslovel s svojim romanom "Grunt." Cena 85c

IZZA KONGRESA. Spisal Ivan Tavčar.

(548 strani.) Pisatelj je posegel v tem romanu v začetek devetnajstega stoletja, ko se je vrnil v Ljubljani kongres, ko so se sestali trije cesarji. Kdor hoče poznati ljubljansko življenje onega časa, naj prečita ta roman. Cena \$2.50

KLEOPATRA. Spisal Rider Haggard.

(283 strani.) Zgodba o čudoviti egipčanski kraljici, ki je gospodovala vsemu takratnemu svetu. Rimski vladar je iskal milosti in ljubezni pri njej. Njeno razkošno in razuzdano življenje ter njena tragična smrt. Cena \$1.45

KRIŠTOF DIMAČ. Spisal Jack London.

(404 strani.) Ena najboljših del znanega ameriškega proletarskega pisatelja, ki je dodata poznaval življenje vseh slojev, ker ga je sam doživeljal. Njegove dela so prestavljena v vse kulturne jezike. Cena \$1.00

Slovenic Publishing Company

NAPOLEONOV JUBEZN

ZGODOVINSKI ROMAN

1)

PRVI DEL — 1808

Sprejem pri cesarici

"Njegova ekselencia minister policije, gospod Fouche."

Vrvež glasov poneha, ves oči se napeto upro v Napoleonovega najbolj osvraženega svetovalca. V svoji bogati oblike iz skrlatnordečega zameta mirno stopi v dvorano, in ko se približa na poklon cesarici, je podoba kakor da bi plaval po parketu.

Jožefina, ki igra z višnjim kancelarjem Cambaceresom trikrat, samo lahko privzdigne glavo. Kakor je drugačljubezna in prijazna, zdaj ne črne besedice. Bogato je nališana in kostanjaste lase ima posejane s cvetlicami in biseri. Obleko nosi belo, z zlatom pretkanjo, izrezano, da bolj biti ne more, in šminkana je od sile. Tako nalikuje negibnemu maliku.

Fouche se naglo spet zdravna in se brez zadrege bojevito in zvedavo ozre po okoli. Nato pozdravi Cambaceresa in krene naravnost v drugi kone velikega salona, kjer stolujejo cesarčini sovražniki, člani rodbine Bonaparte.

Jožefina, ki je bila nekdaj zaupnica, da, zaveznica političkega ministra, ne govori več z njim od tistega dne v Fontainebleauju, od katerega je zdaj tri mesece. Takrat se je namreč predrazil, da jo je brat Napoleonovega privoljenja opozoril na nujnost ločitve. Ko ga je cesar zaradi te samovolje pozval na odgovor, pa nikakor ni odložil orožja, ampak je ostal pri svojem. Kot gospodar javnega mnenja je poskrbel za to, da se je ta bolestna zadeva spet in spet obravnavala v pariških salonih in v javnem tisku. S tem je hotel Napoleona mučiti; hotel je, da bi cesar tako rekoč slišal odmve ljudske volje, ki terja prestolonaščnika, a ga ga od petinštiridesetletne Jožefine več ne pričakuje...

Cesarica mehanično nadaljuje igro. Tudi obča zabava spet oživi.

Fouche mehanično nadaljuje igro. Tudi obča zabava spet oživi.

Fouche se ta čas suho, kakor je njegova navada, pomenkuje v Leticijo, cesarjevo materjo, s kardinalom Feschom, (po pol brat Napoleonove matere), s Karolinom Muratovo (Marija Anunciata (Karolina) Napoleonova sestra, žena maršala Murata, ki je postal l. 1806. napoljski kralj), in z domo, ki je bila še včeraj preprosta gospa Bonapartova, danes jo pa imenujejo napoljsko kraljico.

Kneginje Borgheske (Marija Pavilna, Napoleonova sestra, se je l. 1803. poročila s knezem Borghesejem), ni tu. Napovedana je, a kakor zmerom, je Napoleonova dražestna sestra tudi nocoj zamudnica. A to potima njenam zamuda vzrok, ki ga vse poznamo. Dame, ki so zbrane v Tuilerijah, skrivaj govor o njem in pri tem kradoma upozajajo cesarico.

Fouche se skloni h Karolini in šepne:

"Bojim se, visokoč, da bo treba cesarja nocoj dolgo čakati. Dobil je važna poročila iz Španije."

"Že vidim," sneje se reče Fontanes, predsednik zakonodajne skupščine, "da bomo moralni še nastopati s slavnostimi govorji, in pariški guverner," doda, obražejo se k svoji sosedi, ženi generala Junota, "bojake postavil v In-

že željo, da bi ugajala. A saj tudi ni majhna reč, izglašati toliko protislovij, blažiti kričca nasprotstva in spajati to nakopičenje različnih ljudi v celoto dvora. Tu živi pa druga ob drugi dvoje neenakih plasti: staro plemstvo, ki se je, nekaj zaradi koristi, nekaj prisiljeno, zvezalo z novo oblastjo, in plemstvo tistih, ki jih je revolucija dvignila na površje...

Komornik močni gled za trenutek prekine cesaričin obhod. Vstop osebe naznana, ki so jo morebiti enako nestrpno pričakovali, kakor Napoleon. "Njena cesarska visokost kneginja Pavilna Borgheze."

Nato doda s skromnejšim glasom — etiketa skrbi za vse te drobne razlike:

"Grofica Colonna Walewska."

Razburjeno zagovori vse vprek; dva sta dvojni oči se upre v pozlačena, na pol odprtih vrata...

S svojimi boginjskimi koraki se počasi, prožno in malec medleč prikaže najlahkomiselnješa izmed Napoleonov. Oblike njene slavnega telesa — ki parja Canovo je doletela čast, da ga je smel modelirati naga — se le komaj skrivajo pod gubami tenčične obleke. Na glavi, na vratu, na prstih in na gležnjih se ji leskečejo dragi kamni rodbine Borgheze, poleg katerih celo Jožefin liš.

Kakor da bi jo hotela varovati, drži za roko zelo mlado, majhno, plavolaso ženo krasne polti, ki ji sijajo iz obrazu velike, temnosinje oči, pougarne s črnnimi obrvimi. Ravnenosoma, zala, rožnata za spoznajne, našobljena usta, nežen, dolg vrat in brezvadežna, še vitka ramena.

Za ta čas ki ljubi velikolepje, je kaj preprosto oblečena. Prisla je v odprieti ogrinjalu iz belega žameta preko halje iz sirskega mušljina. Videti je, da ne rabi ne pudra ne ličila; tudi draguljev ne nosi, samo snežne rože ima za pasom in v zlatih laseh.

To je Poljakinja, ki že nekaj mesecev toliko govore o nji in ki ji prisojajo tolikino moč do Napoleonovega srca. Vsí vedo, da je na cesarjevo prošnjo zapustila Varšavo in se preselila v Pariz. Snoči je terjal od nje, naj pride v Tuilerije.

Hotel je, da jo predstavlja dvojna Pavilna, pri kateri se je ustavila po prihodu s Poljskega, je takoj ponudila, da jo uvede.

Cesarica obstane. Kakor vsi, je s svojim ženskim njuhom tudi ona že dognala zgodbo grofice Walewske. In le zato, ker je takoj močno našminkana, ni videti, kako prebedi. Toda roke ji mečkajo čipkasto rutico. Da bi priknila svojo živčno razburjenost se dela, kar da bi živahnno kramljala v vikomteso La Rochefoucauld in Klaro de Remusat, ki stojita mah najbliže pri nji.

"Pojdiva, Maria," de Pavilna, "nekoliko pozni sva. Cesarica že več ne igra. Predstavim vas, ko pride cesarica mim."

Ne meneč se za dvorske obrede, poleži Mariji Walewski roko okoli pasu in jo potegne s seboj.

Vso pot gre za mlado ženo laskav šepet, Karolina, ki je drugače tolikanj oča, jo sprejme na vso moč ljubezni.

Fouche, Talleyrand, veliki obredar Segur, avstrijski poslanik grof Metternich, Fontanes in Bernadot je smukajo okrog novodošice. Ta sprejema vse poklonitve sicer nekam boječe, vendar pa z dostojanstvom žene, plemenitega rodu. A šele ko se ji približa višji dvornik Duroc, ji zaigra na ustnicah neprisiljen nasmej.

Pozna ga od dne, ko se je seznanil z Napoleonom. Jožefina ne zbruga toliko dojam, vladarje kakor popolne svetake dame. V njenih besedah je več izraznosti, kakor da stojanstva. Mnogokrat se pregleboko skloni k tistem, ki z

Ta čas se je cesarica zbrala, in obrazu se ji spet zrcali o-

bicajna dvorska mirnost. Tako nadaljuje obhod.

Jožefina z nekaj brezpomenimi besedami ogovori Napoleonovo mater, ki na cesaričin poziv edina spet sede. Zelo po konci se drži v svojem velikem pozlačenem naslanjaču, cigar področnika slonita na sfigai, in s trdimi, pravilnimi črtami svojega oblija, svojim krepkim pogledom, počasnimi glibi in silnim nemim ponosom, ki diha iz krali neka prirojena odličnost. Svoje slabosti skriva za kamenitim mirom. Resna je, kakor da bi nosila v sebi usodo Korčičanov, ki jim je mati in ki stopajo kraljem za vrat...

Zraven nje sedi njena častna dama, žena generala Junota, ki jo je Napoleon kot majhen topniški stotnik ujekal na kolenih. Odkar je postala velika gospa, se časih usodi povodati cesarju resnico. Njene srčne lastnosti na srečo ublažu-

jejo zboldiljaje nevarnega jezika. Napoleon je sami pri sebi nima rad, vendar išče njene družbe, ker ga zabava in ker je med tolikim številom novih služabnikov zvesta priča preteklosti.

Goslači sedaj igrajo neki Spontinijev ples.

Na svoji poti se Jožefina približa skupini, pri kateri sta Pavilna in Marija Walewska. Šeprje je utihnil. Pričakanje vseh je napeto do skrajnosti. Kak doživljaj poneni to srečanje za vse te ljudi, ki se ne skočno dolgočasijo! Napoleonova sestra stopi kotak naprej po zelo bežnem priklonu s prelepleno nesramnostjo reče:

"Na cesarjevo povelje mi je čast, da predstavim vašemu veličanstvu gospo grofico Marijo Walewska, svojo prijateljico.

Besedi "svojo prijateljico" je znala umetno poudariti. Jožefina se ne more ubrani-

ti, da ne bi zadrhtela. Strogo premperi razburjeno, mlado Poljančko, ki zardi in se globoko prikloni. Cesarica mirno žaka, da opravi Marija vse tri predpisane dvorske potekle, ki jih sicer vsaki priznase. In ne da bi ji, kakor je pravilo, ponudi la roko v poljub, se zadovolji s kratkim odzvadrom ter de, poslužuje se vladarskega "mikanja":

"Madame, slišali smo o vas. Nismo pa vedeli, da ste v Parizu. Ne dvomimo, da vas boše videti."

To reksi odvrne oči in gre dalje.

Marija Walewska je vsa pre-

padena in malo ji manjka do omelvice, a cesarjevi sestri,

lepa gospa Maretova in Fouche, jo obstopijo in jo skušajo pomiriti. Dostojanstveniki in dvorne dame prosijo, da bi ji bili predstavljeni. V svesti si,

da je s svojo navzočnostjo u-

stregla Napoleonovi želji, se z

dražestnim ženskim junastvom ohrabi; spet govor, giblje z izrezljano slonovinasto pahljačo in se smebla.

Ta mah odpro sluge pri vlogu z obrednim hrupom obe krili velikih vrat:

"— cesar!"

(Nadaljevanje sledi v prihodnji prilogi.)

Opomba: — Karel Bernadotte (1764-1844) maršal od 1. 1810., posloviljene Karla XIII. Švedskega od l. 1818. kot Karel XIV. švedski kralj; zacetnik sedanje dinastije na Švedskem.

Vnijo, katero Knjige, kafere toplo priporocamo

MORSKI RAZBOJNIK. Spisal Fred. Marryat. (193 strani.)

V duhu čitatelja oživi romantiku v najbolj pestrih barvah. — Kri in ljubezen. — Viteštvu in maščevanje. — Časi, v katerih sta spretnost in gibčnost odločevali.

Cena ..... 85c.

MORSKI VOLK. Spisal Jack London. (323 strani.)

Eden najboljših romanov znamenitega ameriškega pisatelja, ki je pisal svoje romane največ po svojih lastnih doživljajih. Roman je zanimiv od prve do zadnje strani. Citatelj ga ne bo odložil, dokler ga ne bo prečital do konca.

Cena \$1.25

OD ŽIVLJENJA STRTA. Spisal M. J. Brem. (337 strani.)

Strašna usoda šestnajstletne mladenke, ki je iz radovednosti zašla v nepoznano življenje ter prezgodaj padla po krvidi drugih. Povest je pisana v obliki dnevnika.

Cena \$1.25

OGENJ. Spisal Henry Barbusse. (337 strani.)

Pretresljiv opis prizorov iz svetovne vojne. Edinole mojster kakor je Barbusse je mogel napisati kaj takega kot je "Ogenj."

Cena \$1.00

ODISEJ IZ KOMENDE. Spisal Ivan Pregelj. (269 strani.)

Opis lanberškega gospoda, ki bo stal v spominu slegernemu, ki ga bo prečital. Pregelj je mojster sloga in jezika. Pričevajo ga med najboljše sodobne slovenske romanopisce. Poleg romana vsebuje knjige še nekaj krajših črtic.

Cena \$1.50

ZGODE ZDRAVNika MUZNika. Spisal Ivan Pregelj. (93 strani.)

Pregelj je eden najboljših slovenskih pisateljev. Ta zgodovinska povest prav nič ne zaostaja za njegovimi drugimi deli. Pregelj je globok, navzlic temu pa lahko razumljiv tudi preprostemu človeku.

Cena ..... 70c.

POD KRIVO JELKO. Spisal Peter Bohinc. (160 strani.)

Rokovnjači na Gorenjskem. — Črni graben. — Veliki Groga. — Primeri rokovnjaškega govorice. Povest temelji na zgodovinskih virih ter poleg Jurčičev svojevrstna v slovenski književnosti.

Cena ..... 55c.

POD SVOBODNIM SOLNCEM. Spisal Franjo S. Finžgar. (368 strani.)

Po izjavi kritikov je to najboljši zgodovinski roman. Opisuje življenje starih Slovencev. Mladega Izaska je zanesla pot v Bizanc, današnji Carigrad, kjer se je seznanil z Irino ter se zaljubil v njo. Cesarica si je zamanila prizadevala ujeti ga v svoje mreže.

Cena \$4.00

POSLEDNJI DNEVI POMPEJA. Spisal Balver. (2 knjige in 280 strani.)

Zgodovinski roman iz časa, ko je bohtelo razkošno življenje v Pompejih in Herkulanu. Borbe s amfiteatru. Spletke egipčanskega "čarovnika." Glauk in njegova ljubezen. Strašna usoda.

Cena \$1.25

PUSTOLOVČINE DOBREGA VOJAKA ŠVEJKA. Spisal Jaroslav Hašek. (2 zvezka 263 in 230 strani.)

Če se hoče od sreč nasmejati, čitajte to delo slavnega češkega humorista. Britka satira na staro Avstrijo. Švejkova pustolovčina ne izvabijo iz človeka samo smeha, pač pa krohot. Cena \$2.40

POVESTI IZ DNEVA IN NOČI. Spisal Guy de Maupassant. (157 strani.)

V knjigi je zbranih dvajset najboljših črtic slavnega francoskega pisatelja. Vse od prve do zadnje so skoraj zanimive ter neprekosljive po svoji vsebinai. Maupassant je eden najbolj čitanih pisateljev.

Cena \$1.00

ROMAN TREH SRC. Spisal Jack London. (432 strani.)

ZAVRŽENA

ROMAN IZ ŽIVLJENJA

104 ZA "GLAS NARODA" PRIREDIL I. H.

Dagmar ga nenarino pogleda.

"A'E to n. prevara!"

Werner se za smije in je poljubil.

"To je samopomoč. S dalj ne smevo več dovoliti, da bi pri oblastih ince kakse sitnosti. S takimi mislimi si ne sanemo obtevati svojega razpoložljiva meje pažljivo sre, in meni s. zek nudi, da pride in tboj čez mejo. M rki, zira stopanje namu ne dopušča nobene izbire, torej morava tudi midva nekoliko goljufat."

Toda pri tem jo takoj vsebo pogleda, da Dagmar zavrije pomislitek.

"Vren'ci n'imeva druge izbire, Werner?"

"Terej izprediš! Sedaj pa ne imej več tako skrbnega obrazu, moja draga duše. Sedaj greva najprej k najemniku. Ali t. bro pozra?"

Dagmar zavrije z clavo.

"Nikdar nisem prisla ž njim rarevnost v dotiko in tu li vse ne vidil samo iz daljave in ne ve, ali sem Elena ali Dagmar."

"Seda se mi vini, zeka je bilo markizi tako lahko s svojo hčerko tboj jadrati. Torej, tudi pred najemnikom boš naredil biti Elena, ker je naibrže morala biti tu ti Elena pred njim. Dagmar. S daj hova videla, kako se bo najemnik obnašal, ke boš nrestopila kot Elena. Na vsak način pa boli popolnoma mirna, sedaj si pod mojim vanetvem in vse se bo dobro izšlo."

Roko v roki gresta po hribu navzdol. To je bila za oba vesela pot. Mnoga si imata med potom še povedati in vprati in se posvetovati, da jima je pot popolnoma kratka.

Nato stoji pred najemnikom, ki jima je prišel neproti. Ker mu je signora predstavila svojo hčer kot svojo nečakinjo, tedaj se mu zdli popolnoma razumljivo, da je Dagmar njeni hči.

"O, signorina Elena! Ali bi signorina hotela popiti čašo mleka, ali kozarce vina?"

Dagmar junaško prime svoje sree v roke. Ker Werner ne zna dobro govoriti italijansko, mora sama vse govoriti.

"Ne, ne, gospod najemnik, samo preši vas hočem, ako ti takoj napregli kečijo in bi mene in tega gospoda pletili v Sorino. Takoj moram iti za svojo materjo, ki je poslala tega gospoda po meni."

Najemnik spozna v Wernerju mladega gospoda, ki se je včeraj pri njem zgasil in je vprašal po gradu, ne da bi se mogla razumeti.

"O, signore, moral sem vas napačno rezumeti, misil sem, da si hočete grad samo ogledati. Ko bi vodil, da hočete k signorini, tedaj bi vam že na kak način pomagal."

Dagmar Wernerju prestavi, nakar ji odgovori:

"Povej mu, da je Marietta slišala moj glas in da mi je odprla vrata."

Dagmar zardi, toda junaško laže, ker ni šlo drugeče, četudi ji sreča utriplo do grla.

"Marietta mu je odprla vrata in nato sem morala vse najpotrebnejše po-praviti, ker sva morala takoj odpovati. V Sorino čaka na nju avtomobil, s katerim se bova peljala v Floreneo, toda do Sorine naju morate peljati in sicer do Casa comunale, ker morate še dobiti potni list," pravi Dagmar.

Najemnik pričima.

"Vem, vem, signorina, tudi vaša mati je pred svojim odhodom tam slibile potne liste za sebe in za svojo nečakinjo. Takoj bom napregel."

Naglo odide, Dagmar pa Wernerju zopet prestavi, kar je rikel najemnik.

"To je lepo, sodaj saj vse natanceno veva. Po obrazu te župan pozna, da prideš z gradu. torej ve in za tebe ne bo težavno dobiti potnega lista, če se izdaš za Eleno. Ker naj bo najemnik pripeljal pred županovo hišo, je že porok za tebe. Samo pogum, vse se bo dobro izšlo."

Dagmar se opogumi in pravi:

"Vse bom dobiti napravila."

V nekaj minutah je bila kočija zaprežena. Najemnik vse na kožla. Dagmar in Werner sedeta in kočija nagnete proti Sorinu, kjer vstavi pred občinskim uradom. Župan zagleda kočijo in pride iz hiše. Dagmar zelo spušljivo pozdravi in Dagmar mu pravi:

"Gospod župan, prosim vas, da tudi meni napravite potni list, kerste ste ga napravili za mojo mater in sestrico. Ta gospod me bo peljal v Neapelj, kjer me čaka moja mati. Takoj morava v Floreneo, da še dobiva večerni vlak."

Župan ji pravi, da bo hitro napravil.

"To je najbrže nemški signore, ki ima avtomobil v gostilni," pravi.

"Da, iz Florene se je pripeljal z avtomobilom; že včeraj n' imela odpotovati, pa sva se zamudila na Consistolo," pravi Dagmar.

Formalnosti so bile kmalu opravljene, kajti župan si misli, da Dagmar prav dobro pozna.

Pri vsem tem pa ima Dagmar občutek, da bo napravila veliko krivico. Ko pa pozneje sedi v avtomobilu na Wernerjevi strani s potnim listom v roki, tedaj se olajšana od dahne. Werner ji s šalanim prepred vse nadaljnje pomisleke in vse lje nad svojo svobodo in ljubezen jo dviga nad vse.

Toda pozneje zopet pride nad njo bojanen.

"Kako pa bom v Nemčiji dokazala, da sem prava Dagmar, če teta Katarina trdi, da je Elena Dagmar?"

"Najprej te prosim, draga Dagmar, da te ženske ne kličes več teta. Imenovali jo bomo samo markiza, saj to sliši najraje. Kar pa se tiče dokaza — nosiš ga sama s seboj na svojem telesu."

Dagmar ga vprašajoče pogleda.

"Kak dokazi?"

Werner ji pripoveduje o majhnem znamenju na desni nogi. Dagmar nekoliko zardi.

"Da, to znamenje imam, Werner, toda kako pa to veš?"

"Teta Brigita mi je povedala — in po tem znamenju bomu spoznali pravce Dagmar."

(Dalis prihodnjih.)

Razne vesti.

ZAKAJ ODPADA V JESENÌ LISTJE.

Drevesa in grmi gube svoje zadnje liste in začenjajo "zimsko spanje." To odmetavanje listja ni nič drugega nego ukrep štedljivosti. Pozimi ni dovolj sončne energije, da bi lahko spremnjava ogljikovo kislino zraka v rastlinske sestavne snovi, zato postanejo njeni lišči, katerih barvilo to prenavlja je um goča, odveč. Da bi rastlini zavoljo nezadostnega dovanja hrane se jih spravlja v lesne dele debla, ki so postalni negativi, n' nebene druge pomoči, nego da jih žrtvuje in si jih spomladi ustvari, da prenese zimo. Ob rastlinskih listov se stori zato tukivo, ki z lehkoto razpadja in omogoča tudi lahek odpad listov. Pred tem pa mora rastlina izvršiti seveda drug ukrep.

V listih so poleg barvila še druge važne sestavine, ki jih potrebuje rastlina za svojo obnovno sponzorje. Tedaj se je javil dr. Baer, da mu je pred kratkim u splošno sterilizirati mašči ličinke, pa bi jih rad vložil etro kom v rane — kot zadnji poskus. Eksperiment so mu dovolili — in otreco so ostali živi. Šele tedaj je povedal dr. Baer svojo skrivnost.

Leta 1917 je bil na zapadnih frontih. Pri nekem patrolnem obduhu sta bila dva Ameriška težko ranjenca. Načni so in žele naslednji dan. Njiju stanje je bilo videti brezresno. Dr. Baer se je zavzel za niju. Bi je presenečen, da sta ostala sploh toliko časa živa, pa jima je umil rane. Pri tem je ugotovil v ranih ličink. Kmalu potem ko sta bila ranjena, so morale priti konjske muhe do rane. Delo malih ličink pa se je izkazalo za izredno ugodno. Samo ličinkam sta se moralova vojaka zahvaliti, da sta ostala živa.

Po vojni se je dr. Baer spomnil na ta dogodek in od tistega časa je delal na stotine poskusov z živalmi. Ugotovil je, da morajo ličinke v resnicu zdraviti rane in ko mu je po mnogoletnih poskusih končno uspelo, da jih je steriliziral, je svoje veliko delo opravil. Dr. Baer pravi sedaj, da moramo svoje naziranje o maščih ličinkah temeljito spremeniti. Te male živali očirajo s svojim gibanjem v nevarnih ravnih bakterij, ki zastrupljajo kri ter uničujejo zdravje meso. Potem presepujejo dotok belih krvnih toles, ki ozdravljajo rane, razen tega izjedajo ličinkeagnite dele, ki bi kri zastrupila. Zdravega mesa pa ne nadspajo s svojim gibanjem, ga le tako nakočirajo in pospešujejo s tem njegovo rast ter odpornost.

Kališne posledice bo imelo to zanimivo medicinsko odkritje, bo pokazala bodočnost. Vse kako se je doslej izkazalo. Svoj pravni nominant so ličinke, kot zdraviteljice ran dobole seveda v tistem trenutku, ko je dr. Baer uspelo, da jih je razkužil in jih tako onemogočel, da bi še same okuževale rane. V novovešem času mu je v mnogih primerih srečno uspelo, da je zravnier, ki so jih smatrali že za izgubljene.

SMRT V KANADI. Joe Stefanec nam poroča iz Prince George, B. C., Kanada: Sporočam vam žalostno novice od vašega naročnika Glas Naroda. Ko se je Peter Radet v nedeljo 6. novembra vrnil iz Vancouvera v Prince George na trku, se je truk prevrnil in Radet je bil ob nizu mestu. Imel je lep pogreb 10. novembra. Započeta pa tukaj v Kanadi v Timmins, Ont., brata, v starem kraju pa matev in sestro.

Ali greste
prež vet Božič v Slovenijo?

Naj Vas Cunard White Star ekspressni parnik odvede na drugo stran redi okoliša in postrežbe, odrejene b. sato, da vas primerno pripravi za veliki praznik.

Potovanje na QUEEN MARY ali na glasoviti AQUITANIA bo kromani stik za najlepši Božič, ki ste ga kdaj imeli.

CSEBNO VODEN BOŽIČNI IZLET
QUEEN MARY 2. decembra QUEEN MARY 16. decembra

AQUITANIA 10. decembra
Pod vodstvom H. K. Webera

Vprašajte za našo BREZPLAČNO knjižico, kako "Dobiti svojo robino iz Evrope."

Za navdila in pogoje se obrnite na svojega lokalnega agenta ali na:
CUNARD WHITE STAR
25 BROADWAY — NEW YORK

VSE PARNIKE in LINIJE ki so važne za Slovence zastopa:
SLOVENIC PUBL. CO.
YUGOSLAV TRAVEL DEPT.
216 W. 18th St., New York, N. Y.

KRETANJE PARNIKOV SHIPPING NEWS

26. novembra:
Vulcania v Trst
Normandie v Havre
Aquitania v Cherbourg

2. decembra:
Champlain v Havre
Queen Mary v Cherbourg

7. decembra:
Conte di Savoia v Genoa
Hamburg v Hamburg

10. decembra:
Normandie v Havre
Aquitania v Cherbourg

13. decembra:
Bremen v Bremen

14. decembra:
New York v Hamburg
Rex v Genoa

16. decembra:
Queen Mary v Cherbourg

17. decembra:
Paris v Havre

21. decembra:
Hansa v Hamburg

26. decembra:
Normandie v Havre

Pošljite nam

\$1

in mi vam bomo pošiljali
2 meseca

"Glas Naroda"

in prepričani smo, da boste potem
stalni naročnik.

Ali greste preživet Božič v Slovenijo?

Potovanje na

QUEEN MARY

ali na glasoviti

AQUITANIA

bo kromani stik za najlepši Božič, ki ste ga kdaj imeli

Osobno voden Božični Izlet

QUEEN MARY 2.—16. dec.

AQUITANIA 10. dec.

Vprašajte za našo BREZPLAČNO knjižico, kako "Dobiti svojo robino iz Evrope."

Za navdila in pogoje se obrnite na

SLOVENIC PUBL. CO.

216 W. 18th St., New York

CUNARD WHITE STAR

ADVERTISE IN
"GLAS NARODA"

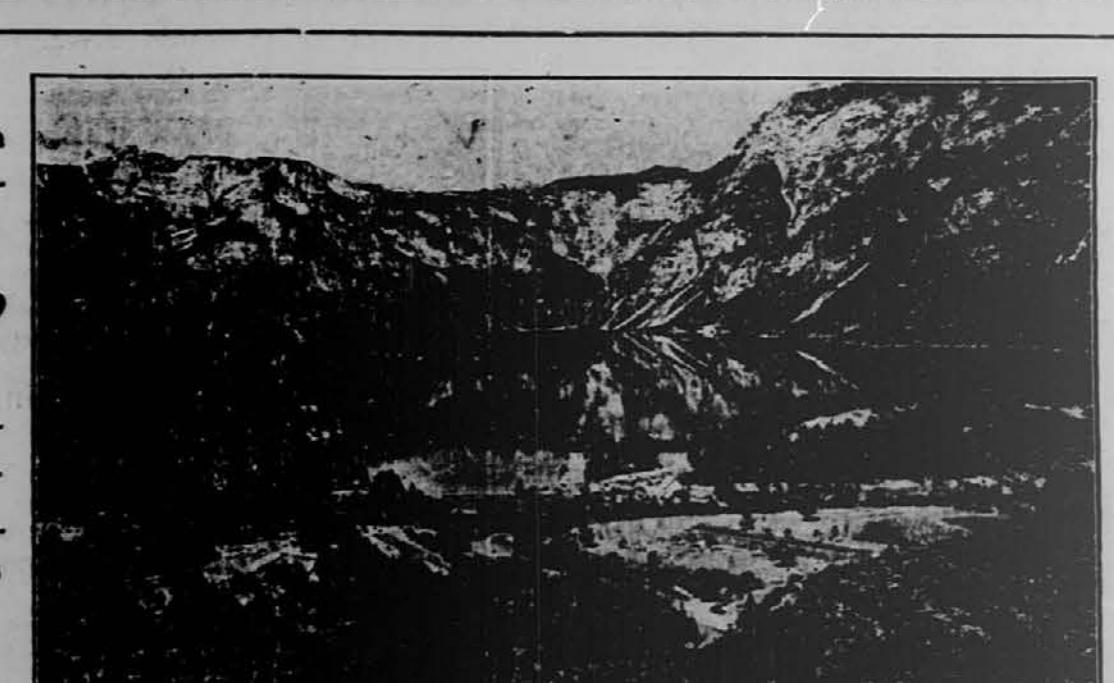
V stoterih slovenskih domovih
boste našli to knjigo umetniških slik. Naročite jo še vi.

"Naši Kraji"

Slike so iz vseh delov Slovenije in vemo, da boste zadovoljni.

Zbirka 87 fotografij v bakrotisku na dobrem papirju vas stane —

\$1.

Bohinjsko jezero

216 WEST 18th STREET, NEW YORK

KNJIGARNA
"GLAS NARODA"
216 W. 18 ST., NEW YORK